

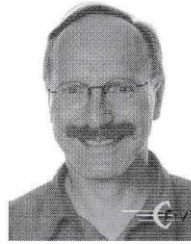
Competentiegericht onderwijs:

In hoeverre bent u er al op voorbereid?

Competentiegericht onderwijs is nu al een begrip, hoewel dit type onderwijs officieel nog niet eens is geïntroduceerd in het mbo. Zoals bekend is iedereen met competentiegericht onderwijs bezig, maar niemand weet precies wat het inhoudt. Dat is voor mij een reden om een aantal docenten van de werkvloer te vragen hoe zij over competentiegericht onderwijs denken.

De samenleving verandert en daar moet de kwalifica-

tiestructuur op inspelen. Anders loopt het onderwijs niet in de pas met de nieuwe ontwikkelingen. Het is eigenlijk ondenkbaar dat kenniscentra niet elk jaar veranderingen van de komende ontwikkelingen in de kwalificatiestructuur aanpassen. Nu moet men misschien wel 5 of 6 jaar afwachten hoe bijvoorbeeld competentiegericht onderwijs zich zal uitkristalliseren. Dat betekent dat men enorm op de ontwikkelingen achterloopt: de beroepsuitoefening, het onderwijs en de uitgeverijen die het onderwijs van leermiddelen voorzien. Dat is heel slecht. Nogmaals, zoiets is in deze tijd eigenlijk ondenkbaar ... Pas in 2006 wordt competentiegericht onderwijs in de nieuwe kwalificatiestructuur geïmplementeerd.

De kenniscentra die de competenties ontwikkelen, laten maar heel weinig van hun materialen los. Het is lastig als een ROC niet weet wat men met competentiegericht onderwijs voor ogen heeft. Daarom richten veel ROC's zich voorlopig maar op de grootste gemene deler.

Veel ROC's zijn al bijzonder voortvarend met competentiegericht onderwijs bezig. Maar niet alle docenten zijn op de hoogte welke grote veranderingen deze vorm van onderwijs voor hen teweeg zal brengen, getuige de volgende impressies:

"Ach, competentiegericht onderwijs. Ik heb in het verleden al zo verschrikkelijk veel onderwijsvernieuwingen meegemaakt. Deze kan er ook nog wel bij. Ik zal er geen last van hebben. Iedereen heeft in de loop der jaren zijn eigen onderwijsstijl ontwikkeld. En daar zal zo'n onderwijsvernieuwing niet zo veel verandering in brengen."

"Ik word er moe van. Elke keer weer die veranderingen in het onderwijs. Ik heb het idee dat iedereen gebaat is bij rust in het onderwijs. Laten we alsjeblieft het onderwijs eens tien jaar de kans geven om zich zonder veranderingen te manifesteren. Dan weet iedereen waar hij aan toe is: de leerling, het werkveld en niet in de laatste plaats de arme docent, die alles moet uitvoeren."

"Competentiegericht onderwijs? Wel eens van gehoord. Maar ik zou niet weten wat het precies inhoudt. Ik heb wel van mijn collega's gehoord dat het oude wijn in nieuwe zakken is. Och, er zal wel een soort preambule komen en de deelkwalificaties zullen misschien een beetje worden bijgesteld. Maar ik denk niet dat ik er met het lesgeven echt iets van zal merken ..."

Er zijn ook docenten die zich wel nadrukkelijk hebben beziggehouden met competentiegericht onderwijs. Leest u de volgende citaten:

"Competentiegericht onderwijs vraagt om echte veranderingen, een omslag in het denken. Niet de organisatie maar de leerling moet centraal worden gesteld. Met projectmatig onderwijs kun je met de uitvoering van competentiegericht onderwijs het best uit de voeten, bijvoorbeeld door middel van blokboeken of digitale bestanden. Het voordeel is dat ons ROC door het PGO-onderwijs hier ervaring mee heeft."

"Competentiegericht onderwijs laat zich niet vastleggen in tijdspaden of in ordeningen. De verschillen tussen de leerlingen zullen duidelijk aan bod komen, bijvoorbeeld door het aanleggen van een portfolio. Er zal recht moeten worden gedaan aan wat leerlingen al kunnen en wat ze nog moeten leren. Er zullen meer individuele leertrajecten komen en de rol van de docent zal veranderen in een meer begeleidende rol als coach."

"De competenties worden afgetoetst in de vorm van allerlei opdrachten, bijvoorbeeld door middel van een verslaglegging, presentatie of interview. Ook zal er een scala aan open en vooral gesloten vragen voor handen moeten zijn om de kennis af te toetsen. Men moet aan de hand van producten en processen beoordelen of de kandidaat aan de maat is. Om op één moment de competentie te beoordelen, is uitgesloten. Het moet een combinatie van verschillende toetsvormen zijn om de cognitie, de vaardigheid, de houding en de motivatie op verschillende toetsmomenten af te toetsen. Er zal dus sprake zijn van een doorlopende toetsing en niet van een eindtoetsing aan het einde van het laatste jaar van de opleiding."

"Er wordt vooral aan de persoonlijke ontwikkeling gewerkt. Leerlingen moeten vertrouwen krijgen in hun eigen vermogen om te leren. Ze moeten de ruimte krijgen om te ontdekken wie ze zijn en wat ze willen en kunnen. Ze moeten een goede houding hebben. Dat betekent dat ze verantwoordelijkheid dragen, initiatief nemen en probleemoplossend kunnen denken. Vroegtijdige uitval zal daardoor sterk verminderen. De docent zal meer tijd nodig hebben voor begeleiding en direct contact met de leerling. Eigenlijk is een docent tutor, coach, maatschappelijk werker en begeleider tegelijk!"

Resumerend kunnen we stellen dat docenten heel divers in het proces van het competentiegericht onderwijs staan. Docenten die workshops, bijeenkomsten et cetera over competentiegericht onderwijs hebben gevolgd, zijn goed voorbereid en weten wat hen te wachten staan. En de overige docenten? Zij zullen hierover tijdig moeten worden geïnformeerd, want het is niet bepaald te benijden om door competentiegericht onderwijs te worden overvallen ...

Kees van Niekerk, docent aan het Albeda College te Rotterdam